

GEOPARK HEUVELRUG

(in ontwikkeling)

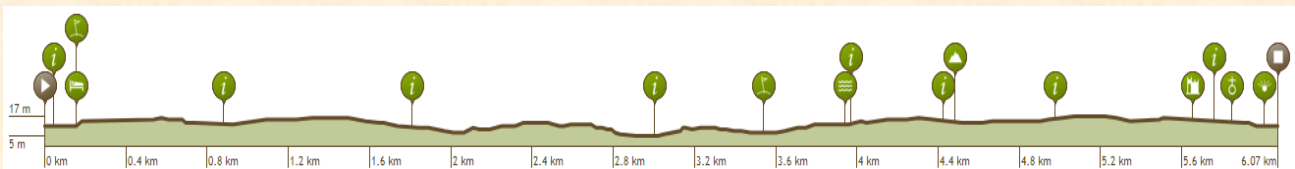
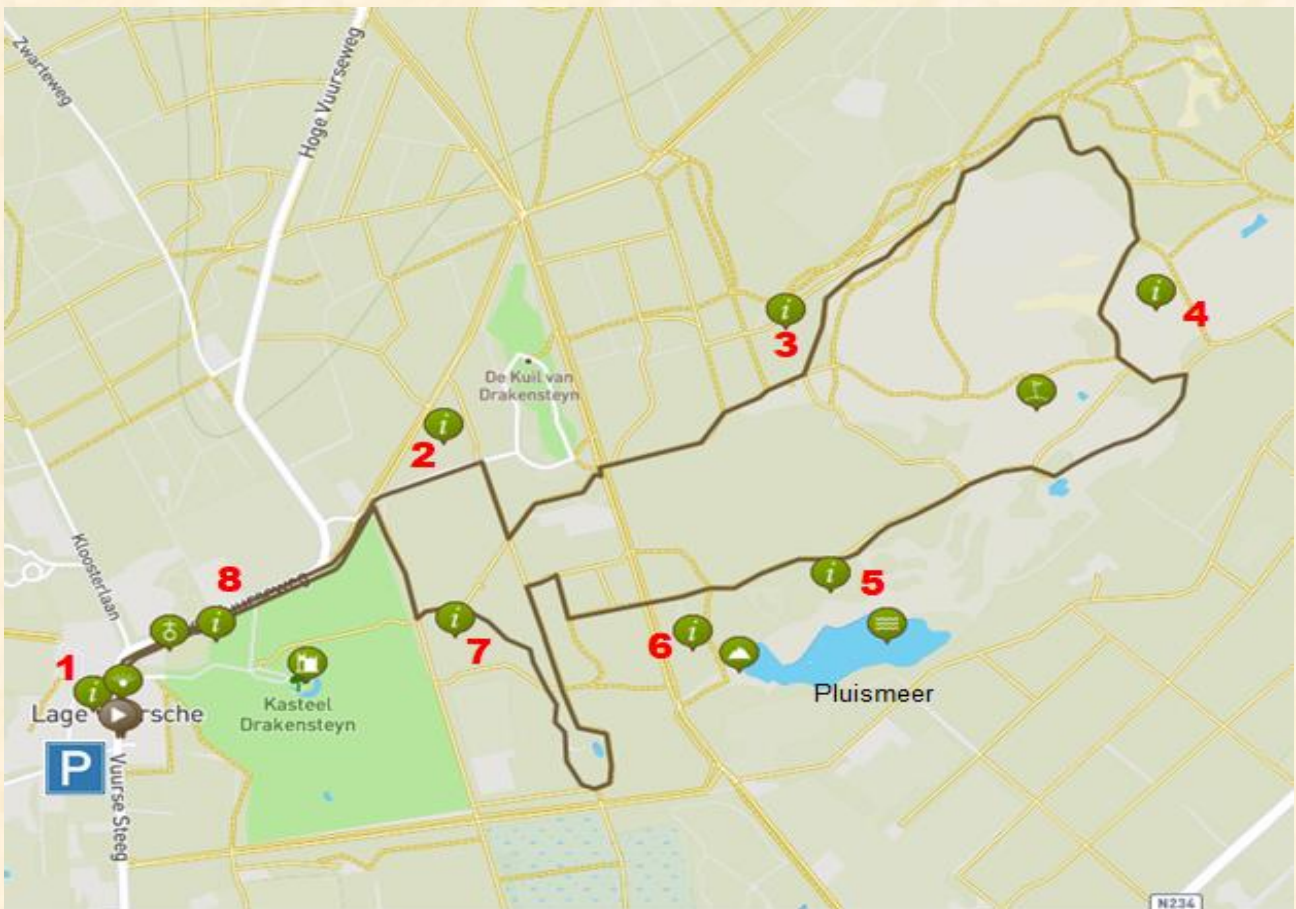
Laagte van Pijnenburg - Op Geopad 102

08-12-2018

Wandeling de heide van de Stulp bij de Lage Vuursche

Wie wandelend kennis wil maken met de karakteristieken en kwaliteiten van De Stulp en omgeving wordt geadviseerd de hierna beschreven, zes kilometer lange wandelroute te lopen.

De route begint en eindigt in de buurtschap Lage Vuursche.

Lengte 6,6 km. Voor de GPS RouteYou versie, [klik hier](#).

1. Vanuit de antieke Dorpsstraat van Lage Vuursche draait de georoute eerst rechts de Hooge Vuurscheweg op. Voorbij komen daarna achtereenvolgens een 19de -eeuwse pastorie, voormalig tolhuis uit 1906, 17de-eeuws kerkje, het daarbij behorende kerkhof en een in 1942 gereconstrueerde antieke boerderij, op het erf waarvan een groot 18de-eeuws bakhuis behouden bleef.

2. Waar de Hooge Vuursche Weg via een landbouwenclave naar links draait zo snel mogelijk rechtsaf gaan en rechtdoor lopend het bos in. Enkele honderden meters verderop manifesteert een schansachtig aardwerk zich er als een omwalde terreindepressie, waarheen enkele bochtige geulen afdalen. Achter het aardwerk slaat het geopad op een T-kruising rechtsaf. Je bent dan

terechtgekomen op een over een grote lengte kaarsrechte bosweg. Deze brengt je al snel naar een X- vormige kruising, waar scherp linksaf wordt geslagen. Een bochtige weg zorgt daarna voor een ontmoeting met de brede Stulpse Laan, die over gestoken wordt. De wit gemarkeerde Stulpwandeling van Staatsbosbeheer zal daarna geruime tijd je gids zijn.

3. De wandelroute loopt langs een oud bosgedeelte naar een reliëfrijke gordel zandgronden, waar windafzettingen uit de laatste ijstijd vooral in en kort na de Middeleeuwen plaatselijk onderhevig waren aan verstuingen. Dit was met name het geval waar hoog gelegen droge delen van die afzettingen na de ontbossingen in pre- en vroeghistorische tijd herhaaldelijk geplagd en vaak bereden of betreden werden. Met name wanneer weggetjes of paden gingen stuiven ontstonden dan ovale, trogvormige en (zich vertakkende) dalachtige uitwaaiingslaagten. Deze werden geaccentueerd door opeenhopingen van het zand dat om de laagten door begroeiing werd opgevangen.

De gemarkeerde route passeert eerst een vrij opvallende, trogvormige depressie. Vervolgens kun je er vanuit een rug uitkijken over een gebied waar Staatsbosbeheer de heide weer meer kans gaf. Daar wordt je aandacht getrokken door een zwerm markante plateau'tjes. De fantasie prikkelende reliëfkenmerken van het heidegebied kunnen op een bankje rustgevend visueel worden beleefd. Deze wellicht intrigerende, opmerkelijke geomorfologische gesteldheid kon ontstaan wanneer het stuivende zand gelijkmatig over de omgeving van de uitwaaiingslaagten werd uitgespreid.

4. Voorbij de plek waar zich het boeiende panorama presenteert volgt de gemarkeerde wandelroute een door klifjes gemarkeerd flauwbochtig stuifdal. Hierna gaat ze rechts dwars door het heideterrein. Aan de andere kant van de heide vind je een T- kruising, alwaar voorgesteld wordt rechts langs een bosrand de sterk gelede contouren van een stuifklif te gaan inspecteren. Enkele honderden meters verderop duikt de route dan het bos weer in.

5. Daar passeer je na enige tijd een diepe sloot, die een minder sterk geaccidenteerd oud bosgedeelte markeert en doorsnijdt. Rechts van de route verbergt er zich een markante trog van onbekende genese. Enkele honderden meters voorbij de trog passeer je voor de tweede maal de brede Stulpse Laan.

6. Aan de andere kant van de laan gaat de rode markering van de Kasteeltuinwandeling je gidsen. Deze route loopt eerst naar de grotendeels kaarsrechte bosweg, waarmee je al kort na het begin van de wandeling kennismakte. Die route leidt links naar een opengekapte en geplagde zone, waar de levende natuur van het ven Pluismeer en voorheen agrarische, vochtige Nonnenveld geacht worden elkaar op te (gaan) zoeken.

7. Vlak voor het duidelijk lager gelegen Nonnenveld draait de rode route vrijwel 180 graden naar rechts. Ze leidt dan naar een oud bosgedeelte met een omwald vijvertje. Voorbij dit met een recreatief oogmerk gecreëerd aardwerk verlaat je de rode route door linksaf te slaan. Even later zie je dan het hek, dat het terrein van Kasteel Drakensteyn omgeeft. Even voor het hek slaat het geopad op een T- kruising rechtsaf. Aan de andere kant van het hek zie je nu een bergje met een voormalige ijskelder. Even verderop passeer je een plek met maar liefst zes grafheuvels. Drie daarvan liggen links achter het hek, de andere rechts van je in het staatsbos. De grafheuvels werden in 1927 door Van Giffen onderzocht. In een van de grafheuvels is toen een tot dan toe onbekend type urn gevonden. Andere exemplaren van dit type worden sindsdien dan ook Drakensteyn-urnen genoemd.

8. Na het passeren van de grafheuvels ben je weer terug op de plek waar de wandeling door het bos begon. Links is het dan nog zo'n 500 meter lopen naar de Dorpsstraat van Lage Vuursche.

Door de wandeling werd je geïnformeerd over de geomorfologische gesteldheid en structuur van een bosgebied dat zowel op een lage stuwwal als windvormingen is gelegen. De meeste indruk maakten daarbij ongetwijfeld de troggen, de dalachtige laagten en plateau'tjes markerende kliffen van de enigszins verstoven windafzettingen, de grafheuvels, een schansachtig aardwerk, twee door heuvels gemarkeerde, diepliggende vijvertjes, enkele monumentale houtopstanden van de bossen en de uitzichten over de door bos omgeven heide en het Pluismeer.

Het wordt op prijs gesteld wanneer na afloop van de wandeling enig commentaar en foto's worden ingestuurd, bij voorkeur via de reactiemogelijkheid onderaan op de homepage INITIATIEF, of via info@geopark-heuvelrug.nl, waarvoor dank.

Toelichting

Een klein deel van het gebied ligt op het smalle zuidelijk deel van de lage stuwwal die enkele kilometers noordelijker bij De Hooge Vuursche begint.

Oostelijk van de stuwwal maakt het wandelgebied deel uit van een zone met vrij grillig reliëf die via het Paardenbos naar het Roosterbos loopt. Fijnzandige (wind)afzettingen uit de laatste ijstijd waren er tijdens en kort na de Middeleeuwen onderhevig aan verstuivingen. Daarbij werden bepaalde zones verlaagd en daarlangs gelegen andere opgehoogd.

Met name in het heidegebied van De Stulp manifesteren de recent enigszins verstoven zanden uit de laatste ijstijd zich als dichtbij elkaar gelegen, markante plateautjes. Dit betekent dat de winderosie soms beperkt bleef tot bepaalde terreingedeelten, de bodem daar vrij algemeen tot nagenoeg hetzelfde niveau zou worden verlaagd en het wegwaaiende zand tamelijk gelijkmatig over de niet stuivende terreingedeelten werd uitgespreid.

Evenals andere gebieden met droge zandgronden werd de Utrechtse Heuvelrug sinds de bronstijd gaandeweg vrijwel geheel ontbost en vele eeuwen overwegend als (gemeenschappelijke) graasgrond gebruikt. Steppe- en heidevegetaties gingen nu domineren, terwijl na herhaaldelijk plaggen of door een intensief betreden of berijden van bepaalde banen de verstuivingen van de fijnzandige afzettingen uit de laatste ijstijd mogelijk werden. Een tijdelijk winderiger (micro)klimaat zal daarbij een handje geholpen hebben.

Aan de prehistorische mens herinneren enkele groepen grafheuvels.

In (de naaste omgeving van) het wandelgebied liggen ze op en bij het omrasterde terrein om het Kasteel Drakensteyn.

In historische tijd zouden grootgrondbezitters gaandeweg de hoofdrol gaan spelen bij de ontwikkelingen in het gebied van De Vuursche en omgeving, waarbij ze ook zorgden voor de herbebossing van de heide.

In 1640 liet Gerard van Reede het op een rond eilandje staande, achthoekige "kasteeltje" Drakestein optrekken.

Ook zorgde hij er voor dat de buurtschap Lage Vuursche, die inmiddels bij Drakensteyn was ontstaan, werd gerenoveerd en uitgebreid met onder meer een kerk, pastorie, school, boerderij annex rechthuis, tolhuis en woningen.

Het landgoed Drakensteyn zou later herhaaldelijk in andere handen komen. Tenslotte werd het eigendom van de familie Bosch van Drakensteyn. Deze heeft het landgoed na de Tweede Wereldoorlog echter op haar beurt afgestoten, waarbij Koningin Beatrix in 1959 twintig hectare met het kasteeltje verwierf en een groot deel staatseigendom zou worden. Staatsbosbeheer richtte daarna een langgerekte groeve in de stuwwal in als dagrecreatieterrein.

Bestuurlijk vormden het gebied van Drakensteyn en het aangrenzende landgoed De Vuursche lang een afzonderlijke heerlijkheid en daarna een zelfstandige gemeente, die in 1857 tenslotte bij Baarn werd gevoegd.

Omstreeks 1850 was in de omgeving van Kasteel Drakensteyn al een flinke oppervlakte herbebost. Een halve eeuw later is het heidegebied De Stulp geheel dichtgegroeid.

In de twintigste eeuw werden ook de nog bij de Lage Vuursche overgebleven heideterreinen bebost of in agrarisch cultuurland veranderd.

Op De Stulp mocht tegen het einde van de twintigste eeuw de heide terugkeren. Hierdoor kan een gebied met markante stuifplateaus er weer goed worden overzien.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen.

Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.